

vivien en coves i boscos. Una mena de "rambos" de la delinqüència, amb armes, resolució i operatius militars. "Per combatre això no et preparen enlloc", comenta un policia valencià.

Després va esclatar per tot el territori la febre dels atracaments en xalets, que també havia d'afectar pisos i apartaments. Els primers casos no eren violents: es tractava d'antics soldats romanesos i exsoviètics que, en silenci, furtaven a les cases mentre els residents dormien a dins. En canvi, a poc a poc, els assalts s'han convertit en més i més brutals (de vegades, també per als lladres, ja que dos moriren fa uns mesos en l'enfrontament amb una víctima armada de Canals). I és que aquesta mena d'assalts han estat imitats posteriorment per delinqüents menys formats —lladres de carrer romanesos, albanokosovars, lituans, colombians i autòctons— que, sense la professionalitat dels antics soldats, han substituït els mètodes sigil·losos de les primeres onades de robatoris per la pallissa, pel segrest, per la violació i per la tortura a les víctimes.

En el primer trimestre del 2006, més de cent assalts a urbanitzacions es van produir només a Barcelona, 350 si comptem tot el Principat. Les Borges del Camp, Cambrils, Sitges, Mataró o Palafrugell són només alguns dels indrets que han patit el terror, als quals caldria afegir les comarques valencianes de la Marina i la Costera.

La sensació de pànic generada en els darrers mesos a Catalunya ha impulsat una gran cobertura mediàtica, i, en conseqüència, el desplaçament a les zones afectades de 367 guàrdies civils i de 1.340 mossos d'esquadra. Es va consolidar la decisió d'endurir en el Codi Penal els càstigs penitenciaris per robatoris d'aquest estil. Tot això ha ajudat a retallar recentment la xifra regular d'assalts: al Principat s'ha passat de 100 robatoris mensuals a una dotzena. Ara bé, què succeirà quan la pressió deixi de ser un martell i les bandes puguin tenir una nova perspectiva de la pròpia situació? "Possiblement, que es dediquen a una altra manera de delinquir per a la qual encara no estem preparats", opina la font policial d'abans. "Per això no podem ser optimistes", vaticina.

Joan M. Oleaque

Alfred Porrera, agredit en l'assalt a casa seua, a Sant Julià de Ramis (Gironès).

Amb l'enemic a casa

“Les imatges que em van passar, me les havia imaginades. Perquè, és clar, ho llegeixes als diaris, veus que passa al teu voltant, però en cap moment arribes a pensar que et pot passar a tu. Sempre t'agafen per sorpresa.” Han transcorregut quatre dies des que quatre individus encaputxats entraren a la casa que Imma Gelon i Alfred Porrera tenen al municipi de Sant Julià de Ramis (Gironès), el mateix municipi on a principi d'any un grup d'atracsadors va lligar de mans a casa seua el jugador de bàsquet Roberto Duenas. Imma conta com els lladres van accedir a la casa per la força, van colpejar en el cap —possiblement amb la culata d'una pistola— el seu marit fins a deixar-lo estès a terra. Després van obligar-la a obrir la caixa forta, d'on s'emportaren al voltant de 6.000 euros. “Jo només pensava en què passaria quan tingueren els diners de la caixa. Si em violarien, si em pegarien un cop al cap o si em deixarien allí estesa...”, explica Imma. Finalment, els atracsadors, que parlaven entre ells alguna llengua de

Tot i que el catàleg de nous delictes és ampli, la societat mira amb desconfiança, quan no és amb terror, els assalts violents als habitatges. Molta gent a casa nostra ja sap què és veure's cara a cara amb el delinqüent.

l'est, segons afirmen les víctimes, se n'anaren.

Assalts com aquests són cada cop més habituals a casa nostra. Els incidents d'aquesta mena han crescut a l'ombra d'un model d'urbanització dispers que deixa fora de joc les forces

de seguretat, i ha desconcertat una població amb cert poder adquisitiu que veu com grups organitzats que no dubten a utilitzar els mètodes propis d'una guerrilla, per escurar-los els diners els trenquen el somni d'una vida que esperaven tranquil·la lluny del tràfec de l'urbs.

Vides devaluades. Segons Xavier Moreno, doctor en Psicologia i professor de Criminologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, a l'hora de cometre delictes, "la vida [de la víctima] té menys valor". Ens trobem, segons Moreno, davant d'una "delinqüència més violenta i que utilitza pro-

ques, el segon problema més greu de l'estat, només per darrere de l'atur.

La Murada, en el cor del delicte.

La Murada és una pedania de la ciutat d'Oriola (Baix Segura), situada a 10 quilòmetres al nord del centre de la població. Per arribar-hi cal recórrer una carretera envoltada de camps de cítrics i terra seca i creuar el municipi veí de Benferri. A la rotonda d'accés al nucli

ment que acabava de traure 1.000 euros del banc.

Entre els habitants de la Murada hi ha tensió i alarma. Els assalts a les cases han reforçat la sensació d'abandó que tenen respecte al consistori oriolà. De fet, i a causa dels últims robatoris, un policia passeja pels seus carrers de 9 a 14 hores, i una patrulla nocturna fa la ronda, la qual cosa no és "suficient", segons Josefa Carrillo, una de tantes

"Ens diuen que posem alarma i reixes, però per viure en una casa on seré una presonera, prefereixo vendre la casa"

A l'esquerra, una de les moltes pancartes que denuncien els robatoris que pateix la pedania oriolana de la Murada (Baix Segura). A la dreta, Miguel Ángel García mostra la finestra per on els lladres van accedir a casa dels seus veïns.

cediments més greus". "Sentir que a algú li han furtat la bossa, no ens diu res; però saber que al veí del costat li van entrar a casa i li van tallar una orella al fill de cinc anys perquè obriren la caixa forta, això genera un impacte emocional a nivell social i genera inseguretat", raona.

Al fet delictiu se suma, a més, el ressò que en fan els mitjans de comunicació, sempre preparats a destinar línies i minuts al sang i fetge. Tot d'una, ha propiciat que la delinqüència siga, en opinió dels enquestats pel Centre d'Investigacions Sociològi-

de la Murada, una pancarta rep el visitant demanant la fi dels robatoris. I no és l'única. Els darrers mesos aquesta pedania, que mira amb cert recel tot allò que vinga d'Oriola, ha patit una sèrie de robatoris que han alterat la vida dels seus 3.500 veïns. A l'habitual reivindicació d'independència –volen assolir la categoria de municipi–, s'ha afegit ara la de la seguretat. Els veïns es queixen de viure una "situació insostenible". Ací, els robatoris són tema de conversa habitual. Al mateix alcalde pedani, encara que no li agrada reconèixer-ho, el van assaltar just en el mo-

veïnes que ha vist trastocat el seu tipus de vida fins al punt d'haver-se posat en mans dels metges des que uns estranys intentaren –sense aconseguir-ho– entrar en sa casa.

El Baix Segura és una de les comarques del País Valencià on la delinqüència de nou encuny s'ha desenvolupat més intensament. Municipis com Torrevella, Guardamar del Segura o el Pilar de la Foradada, a més d'Oriola, han estat triats per la delinqüència organitzada per establir les seues bases d'operació, de manera que ha convertit aquesta zona dels Països Catalans, així,

en un lloc molt atractiu per exercir delictes de menor escala.

A Miguel Ángel García, un altre veí de la Murada, li entraren a casa fa un mes i mig. El lladre havia passat abans per casa dels veïns. Allí, mentre els inquilins dormien, va preparar-se el botí. Roba, un ordinador i diners. Amb el soroll, el fill del propietari va pensar que qui voltava per la casa era el seu germà. Va eixir a rebre'l, però va descobrir que qui estava dins de sa casa poc tenia a veure amb ell. El lladre va fugir, però va fer-ho per una finestra que el va obligar a passar per casa de Miguel Ángel, i més concretament per l'habitació de la seua filla, de quatre

sociació de vulnerabilitat empeny les víctimes a instal·lar a casa diferents sistemes de seguretat, la qual cosa, a més de representar una despesa econòmica, altera la rutina diària. Aquest és el cas d'un altre veí de la Murada que prefereix no dir el seu nom. Quan algun membre de la seua família arriba a casa ja no entra a soles. "Si el meu fill arriba a casa i no hi ha ningú, ens truca pel mòbil i espera a fora que hi arribem", explica. "Les persones que han patit un episodi de delinqüència –explica Xavier Moreno– solen tindre un trastorn posttraumàtic, que es pot fer crònic i pot tindre una durada enorme. Poden aparèixer pensaments recurrents

rer novembre va patir un robatori al xalet en què viu amb deu familiars més, en una urbanització de Canals (Costera), un poble prou conegut per haver estat l'escenari d'un assalt violent que es va saldar amb la mort de dos dels atacadors pels trets del propietari de la casa. El crim es va produir mentre tots els membres de la família dormien. "Quan el meu fill es va llevar per anar a treballar, va veure que tota la casa estava regirada", ens conta Santana, a qui li furtaren documents, molts objectes de valor i el cotxe, que és l'únic que ha recuperat. Ricardo encara no s'explica com cap membre de la família no es va despertar amb el soroll. Només té una

Els sistemes d'alarma i les reixes han esdevingut elements habituals a les façanes de les zones residencials. A la dreta, Ricardo Santana, mostrant la finestra per on els lladres entraren a sa casa.

anys, on va trobar refugi fins que els veïns avisaren Miguel Ángel que tenia en casa una visita inesperada. L'intrús, que va fugir en sentir els passos del pare que s'aproximava, no va danyar la xiqueta, però l'episodi no li ha passat desapercbut. "La meu filla ja no pot dormir bé des de llavors, i ara ma casa sembla un búnquer", conclou.

Els assalts als domicilis provoquen canvis en la vida quotidiana dels que els pateixen. En el cas de la Murada, com que les cases solen ser baixes i amb pati interior, no resulta difícil travessar-les una per una. Per això la sen-

del que ha passat, malsons, que es desbordi l'ansietat... Pots passar perfectament d'un equilibri emocional absolut a no poder fer una vida normal i corrent." Segons aquest expert, aquesta situació anòmala té dues etapes: una primera, que anomena "de dol", que serveix per exterioritzar tota la pena, i una segona en què s'accepta el fet i es pot tornar a la vida de sempre.

Presoner dins de casa. El cas de Ricardo Santana mostra molt bé les reaccions que provoca l'assalt en la vida de les persones que el pateixen. El dar-

sospita: que l'estranya pols que cobria el seu cabell quan es va llevar fóra la resta d'un producte somnífer subministrat pels intrusos.

Aquest veí de Canals ha fet una forta inversió en seguretat –"per poder sentir-me més tranquil", diu–. Amb altres afectats per robatoris organitzaren patrulles ciutadanes. "Ens ajuntem tres o quatre persones en un cotxe i rondem per les urbanitzacions; si veiem quelcom estrany, avisem la forces de seguretat." Aquesta iniciativa, de fet, no és nova al País Valencià, on ha estat importada des del Regne Unit.

A Oriola, la nombrosa colònia anglesa fa cinc anys que col·labora amb la policia sota la filosofia que cal "una unió més estreta entre la societat civil i les forces de seguretat". Es tracta d'una xarxa de veïns que té contacte directe amb una central on poden informar de qualsevol incidència. Sistemes semblants funcionen a Rojales, Xàbia o Relleu. "Aquest sistema ha ajudat a evitar i previndre molts robatoris", assegura Graham Knigh, vicepresident de Vecinos Colaborando, "i ens permet viure amb més tranquil·litat".

A la resta del País Valencià i també al Principat, una de les queixes recurrents dels que s'han vist involucrats en situacions d'aquesta mena és la manca de forces de seguretat. "Al capdavant, només som números; comptem com a votants i com a contribuents, però després d'això ningú no ens fa cas", es queixa Ricardo Santana. Una part de la indignació que van generar els successos de Canals s'ha orientat en la formació de l'Associació Valenciana d'Urbanitzacions (Avalur), una entitat sense equivalent en tot l'estat que reclama més presència de les forces de seguretat de l'estat i més coordinació entre la Policia Nacional i la Guàrdia Civil. Cinquanta urbanitzacions s'apleguen en Avalur, un moviment que no tindria sentit sense un model urbanístic dispers que facilita el treball dels delinqüents i trenca els tradicionals esquemes de les forces de seguretat.

Malgrat aquest clima de por que pateixen molts ciutadans víctimes de la nova delinqüència, no tots han optat per convertir les seues cases en un fortaleza. Aquest és el cas d'Imma Gelon, l'última víctima del Principat d'aquest nou model de delinqüència. "Tothom ens diu que posem alarma o reixes, però per viure en un casa on jo semblaré una presonera, prefereixo vendre la casa i anar-me'n a viure a la ciutat", explica Imma. Ella mateixa afegeix que potser instal·len una alarma a casa "com a mesura dissuasiva", però no està disposada a posar-hi unes reixes. "Nosaltres tenim una casa que és maca, envoltada de jardí; ja hi portem disset anys vivint i mai no ens havia passat res", sentència.

Borja Català
Violeta Tena

Els Mossos han creat un grup especialitzat en prostitució, atesa la proliferació de casos d'extorsions i abusos relacionats amb xarxes de tràfic de dones. També creix el nombre de segrestos de narcotraficants i la participació de delinqüents marselesos en actes delictius al Principat.

Segrestos de narcotraficants amb disfressa policial

El segrest de narcotraficants o familiars seus, el rescat dels quals es demana en espècie, és un dels "nous delictes" preferits per la delinqüència organitzada al Principat. S'ha reduït, en canvi, el nombre de robatoris en polígons industrials –ara prefereixen els robatoris a domicilis particular aïllats– i creixen els casos delictius relacionats amb xarxes de prostitució. Això ha fet que els Mossos d'Esquadra hagin creat recentment el "Grup de tràfic de persones relacionat amb la prostitució". Aquestes són les innovacions delictives principals, segons han explicat a EL TEMPS Enric Martínez i Josep Maria Canadell, tots dos de la Divisió d'Investigació Criminal dels Mossos d'Esquadra. El primer dirigeix el Grup de Segrestos i Extorsions, i el segon pertany a l'Àrea Central d'Anàlisi de la Criminalitat.

Segrest per droga. Al contrari del que afirmen altres cossos policials, Enric Martínez assegura que, al nostre país, no es practica el "segrest express": "aquí hi ha robatoris amb violència, en els quals poden obligar una persona, normalment una persona gran, a treure diners de la seva targeta i donar-los-hi", però no s'ha estès gaire el segrest de curta durada a canvi de molts diners, molt comú a Llatinoamèrica. Martínez creu que la raó és que la política dels Mossos, com la de tots els cossos policials europeus, és no pagar el rescat.

"Això ha sortit bé i aquesta modalitat de segrest *express* no s'hi dona." En canvi, els segrestadors han optat per atacar les possibles víctimes que, com que també es dediquen a la delinqüència, no s'atreviran a denunciar els fets. El cas més habitual, segons Martínez, és el segrest de narcotraficants o els seus familiars, als quals se'ls demana el pagament del rescat en drogues o en diners o, "com és més habitual, en drogues i diners". Josep Maria Canadell afirma que, cada any, els Mossos –que encara no estan desplegats per tot el territori del Principat– registren una vintena de segrestos d'aquesta mena. Tant Canadell com Martínez indiquen, però, que se'n deuen produir més del doble, però la Policia no se n'assabenta perquè no rep cap denúncia. Molts cops, aquests fets són coneguts pels Mossos com a conseqüència de la denúncia d'una persona no implicada –"un veí de la víctima que veu com l'emmanillen i se l'emporten dins d'una furgoneta, per exemple"– o una casualitat: "Ens ha passat que estem fent una investigació per tràfic de drogues i, gràcies a un telèfon intervingut, ens assabentem que han segrestat algú i que estan demanant un rescat."

Martínez destaca que, quan hi ha hagut denúncia, els Mossos tenen un índex de resolució d'aquests casos molt alt, "del cent per cent", la qual cosa ha facilitat que, cada cop, s'assabentin de més casos: "Fins i tot els narcotrafi-